

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 5. juli 2016
Sagsnummer: 2016-221

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering revideret grundnotat om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

Den 4. juli 2016

MFVM 110

REVIDERET GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009

KOM (2016) 157

Resumé

Kommissionen har som led i sin gennemførelse af Pakken om den cirkulære økonomi, fremsat forslag om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af forordning (EF) nr. 1069/2009 (biproduktforordningen) og (EF) nr. 1107/2009 (markedsføring af plantebeskyttelsesmidler på EU-markedet). Der er med den gældende forordning en række begrænsninger i forhold til produktion af innovative gødninger. Det er vanskeligt at få harmoniseret kravene til gødningsprodukter, fremstillet på basis af organiske eller sekundære råvarer, idet medlemsstaterne har nationale regler for disse produkter. Ikke-harmoniserede gødningsprodukter har derfor ikke nemt ved at få adgang til det indre marked. Dette søges løst med en reguleringsmæssig ramme, der gør det nemmere for sådanne gødninger at få adgang til det indre marked, hvorved konkurrencevilkårene bliver de samme som for gødninger, der er udvundet eller kemisk fremstillet. Det bemærkes, at forslaget kun omhandler krav til CE-mærkede produkter, som herigennem kan markedsføres frit i EU. Medlemsstaterne kan fortsat frit fastsætte regler for gødningsprodukter, som ikke er CE-mærkede. Det andet formål med forslaget er at håndtere, at den eksisterende gødningsforordning ikke regulerer EF-gødningers forurening af jord, indvande og havvand og i sidste ende fødevarer, via fælles EU-grænseværdier. Dette søges løst med at etablere harmoniserede grænseværdier for forureninger, såsom tungmetaller mm. i CE-mærkede gødninger. En vedtagelse af forslaget skønnes generelt at medføre en positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU. En nærmere vurdering af forslagets statsfinansielle og erhvervsøkonomiske konsekvenser er igangsat.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 157 af den 17. marts 2016 fremsendt forslag om fastsættelse af regler om tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009. Forslaget er oversendt til Rådet den 17. marts 2016 i en dansk sprogudgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Formål og indhold

Forslaget er en vigtig del af Kommissionens gennemførelse af Pakken om den cirkulære økonomi. Målet med den cirkulære økonomi er at bevare produkters og materialers værdi i økonomien så lang tid som muligt, samtidig med at ressourceanvendelsen og affaldsmængden minimeres. Kommissionen ønsker med forslaget at skabe incitament for gødningsproduktion i stor målestok i EU ud fra organiske eller sekundære råvarer fra EU. Råfosfat er de bjergarter, oftest af sedimentær oprindelse, som er råstof for fremstilling af fosfat til handelsgødning såvel som for fremstilling af fosfor og fosforsyre. Råfosfat er en endelig og begrænset ressource, og er af Kommissionen udpeget som en kritisk råvare, og EU er i øjeblikket afhængig af import af råfosfat fra tredjelande. Der er et uudnyttet investeringspotentiale i genanvendelse af fosfor, som potentielt kan dække 20-30 % af EU's efterspørgsel (navnlig spildevandsslam, som dog ikke er inkluderet i forslaget). Forslaget vil ifølge Kommissionen derfor som en afledt effekt fremme investeringer i genanvendelse af fosfor, og samtidig mindske afhængigheden af tredjelande.

Den eksisterende gødningsforordnings regler gælder kun for uorganisk gødning og agronomiske tilsætningsstoffer, og indeholder ikke fælles EU-grænseværdier i forhold til EF-gødningers forurening af jord, indvande og havvand og i sidste ende fødevarer. Agronomiske tilsætningsstoffer forbedrer frigivelsen af næringsstoffer i et gødningsprodukt.

Kommissionen foreslår derfor at ophæve den eksisterende gødningsforordning (EF) nr. 2003/2003. Den nye forordning har til hensigt at lette adgangen for salg af nye innovative gødningsprodukter baseret på organiske produkter og affald på det indre marked. Dette skal ske gennem en ordning, hvor gødningsprodukterne bliver CE-mærket. Når en producent CE-mærker et produkt, erklærer producenten på eget ansvar, at produktet er i overensstemmelse med alle lovkrav for CE-mærkning, og han garanterer, at det pågældende produkt må sælges i EU, EFTA¹, og EØS². CE – mærkningen angiver, at producenten har sikret sig, at produktet opfylder alle relevante væsentlige krav i det eller de pågældende direktiv(er)/forordning(er) - eller at det er blevet undersøgt af et dertil bemyndiget organ til vurdering af overensstemmelse, hvis dette kræves ifølge direktivet/direktiverne eller forordningen/forordningerne. Den nye forordning inkluderer blandt andet biostimulanter og sikrer, at animalske biprodukter³ vil kunne indgå i CE-mærkede gødningsprodukter. Animalske biprodukter er hele kroppe eller dele af dyr, animalske produkter eller andre produkter fra dyr, som ikke er bestemt til konsum. Det andet hovedformål med forslaget er at etablere harmoniserede grænseværdier for forurenende stoffer og materialer, såsom tungmetaller mm. i de CE-mærkede gødninger.

¹ EFTA er en international frihandelsorganisation bestående af Island, Liechtenstein, Norge og Schweiz.

² EØS er et økonomisk samarbejde mellem EU og Norge, Island og Liechtenstein.

Fælles reguleringsgrundlag for gødningsprodukter, herunder innovative gødninger

Andelen af gødninger fremstillet af organisk materiale, som er omfattet af den gældende forordnings anvendelsesområde, er minimal. Ikke harmoniserede gødningsprodukter har derfor ikke let adgang til det indre marked. Dette skaber ifølge Kommissionen en konkurrenceforvridning, som blandt andet hæmmer investeringer i den cirkulære økonomi. For det andet er typegodkendelsesproceduren af selv nye uorganiske gødninger langvarig og kan ikke holde trit med innovationen i gødningssektoren.

Derfor foreslår Kommissionen en grundlæggende revision og modernisering af reguleringsteknikken for at øge fleksibiliteten med hensyn til produktkrav, samtidig med at beskyttelsesniveauet fastholdes.

Forslaget indebærer ændringer af de gældende EU-regler indenfor:

- Fastsættelse af kvalitetskrav til CE-mærkede gødningsprodukter, både hvad angår gødningsværdi og indhold af forurenende stoffer og materialer, især tungmetaller.
- CE-mærkede gødningsprodukters frie bevægelighed, omsættelighed samt produktkrav, herunder inklusion af organisk-mineralsk baserede gødninger, biostimulanter med videre.
- De forpligtelser, der påhviler de erhvervsdrivende, der er involveret i at gøre CE-mærkede gødningsprodukter tilgængelige på det indre marked, i forhold til erklæringer fra den erhvervsdrivende om overensstemmelsesvurderingsprocedurer⁴ og EU overensstemmelseserklæringer⁵ for et produkt må cirkulere på det indre marked. CE –mærkning af gødningsprodukter vil som udgangspunkt være producentens ansvar. Når en producent CE-mærker et produkt, erklærer producenten på eget ansvar, at produktet er i overensstemmelse med alle lovkrav for CE-mærkning.
- Bestemmelser om markedsovervågning og bemyndigede organer, der godkender og overvåger CE-mærkede gødningsprodukter på nationalt og EU niveau. Der stilles krav om, at medlemsstaterne skal udpege en bemyndigende myndighed, der er ansvarlig for at indføre og gennemføre de nødvendige procedurer for vurdering og notifikation af overensstemmelsesvurderingsorganer⁶. Der stilles ligeledes krav om ny markedsovervågning af CE-mærkede gødningsprodukter og af importerede CE-mærkede gødningsprodukter. Medlemsstaterne skal tilrettelægge og gennemføre et program for markedsovervågning, herunder i passende omfang kontrollere produkternes egen-skaber og basere kontrollen på dokumentation og om nødvendigt på fysisk kontrol og laborato-

⁴ Et produkt der skal opnå CE mærkning skal igennem en overensstemmelsesvurdering. Overensstemmelsesvurderingen er beskrevet i forordningen. En producent kan kun placere et produkt på EU-markedet, når det opfylder alle de gældende krav. Proceduren for overensstemmelsesvurdering foretages før produktet kan sælges. Det foreslås i forordningen, at CE-mærkningen er underlagt de generelle principper i artikel 30 i forordning (EF) nr. 765/2008 og bilag IV i forslaget til forordningen, der nøje beskriver de overensstemmelsesvurderingsprocedurer, der gælder for CE-mærkede gødningsprodukter, afhængigt af deres komponentmaterialekategorier og deres produktfunktionskategorier.

⁵ Fabrikanten eller den bemyndigede repræsentant, som er etableret i EU, skal udarbejde og undertegne en EU-overensstemmelseserklæring som en del af den overensstemmelsesvurderingsprocedure, der er fastsat i EU-harmoniseringslovgivningen. EU overensstemmelseserklæring er det dokument, der angiver, at produktet opfylder de væsentlige krav i den gældende lovgivning. Ved at udarbejde EU-overensstemmelseserklæringen står fabrikanten inde for, at produktet opfylder de gældende krav.

⁶ Et overensstemmelsesvurderingsorgan er et organ, der varetager en eller flere dele af overensstemmelsesvurderingen, herunder en eller flere af følgende aktiviteter: kalibrering, prøvning, certificering og kontrol. Bemyndigede organer er overensstemmelsesvurderingsorganer, der er udpeget officielt af deres nationale myndighed til at gennemføre procedurerne for overensstemmelsesvurdering som fastlagt i den gældende EU-harmoniseringsretsakt, når der kræves en tredjepart. Et overensstemmelsesvurderingsorgan skal indgive en ansøgning om notifikation til den bemyndigende myndighed i den medlemsstat, hvor det er etableret.

rieundersøgelser af passende stikprøver. Med forslaget indføres der nye procedurer til at håndtere CE-mærkede gødningsprodukter, der udgør en uacceptabel risiko for menneskers, dyrs eller planters sundhed, for sikkerheden eller for miljøet. Derudover stilles der forslag om, at de nationale myndigheder igennem forordningen får mulighed for at vurdere, om et gødningsprodukt udgør en uacceptabel risiko og i givet fald kræve, at operatøren skal sikre, at produktet ikke udgør en risiko, eller operatøren skal trække produktet tilbage fra markedet eller fjerne CE-mærkningen. Kommissionen og de øvrige medlemsstater skal informeres om tiltagene, og Kommissionen kan efterfølgende bekræfte eller afvise tiltagene gennem en gennemførelsesretsakt.

- Endelig foreslås Kommissionen at få delegerede beføjelser i forhold til at ændre de krav, der stilles til CE-mærkede produkter både i forhold til at inkludere nye produkter på det indre marked og ny videnskabelig viden om et produkts effekter for mennesker, planter, dyr eller miljøet samt andre tekniske krav.

Det bemærkes, at forslaget kun omhandler krav til CE-mærkede produkter, som efter opnåelse af CE-mærkning kan markedsføres frit i EU. Forslaget lægger op til, at når et produkt er CE mærket, må medlemsstaterne ikke hindre tilgængeliggørelse på markedet af CE-mærkede gødningsprodukter⁷. Medlemsstaterne kan fortsat frit fastsætte regler for gødningsprodukter, som ikke er CE-mærkede.

CE-mærkning af gødningsprodukter

Reglerne for CE-mærkning vedrører primært producenter og importører af gødningsprodukter. Forslaget skal sikre, at der er klare regler for CE-mærkning af alle relevante gødningsprodukter, når en producent eller importør vil tilgængeliggøre et produkt på det indre marked. Konkret foreslås CE-mærkningen inddelt, således at gødningsprodukter inddeles i forskellige kategorier ud fra deres påtænkte anvendelsesområde. Disse funktionskategorier foreslås underlagt forskellige sikkerheds- og kvalitetskrav. Endvidere ønskes det, at forskellige komponentmaterialer i gødningsproduktet også inddeles i kategorier med særlige proceskrav og kontrolmekanismer. Forurenende stoffer som for eksempel cadmium og urenheder fra organisk affald ønskes begrænset.

Specifikke krav til organiske gødningsprodukter, der CE – mærkes

Der lægges i forslaget op til, at organiske gødningsprodukter skal undersøges for tungmetaller, mikrobiologiske parametre (Salmonella spp., E. coli og enterokokker) samt for polycykliske aromatiske kulbrinter (PAH). Der er for de organiske jordforbedringsmidler og vækstmedier angivet forskellige grænseværdier for tungmetaller. Der er for kompost og digestat (afgassede biomasser) fastsat krav til den hygiejniske behandling af det organiske affald samt krav til urenheder (5 g/kg.tørstof) og en grænseværdi for PAH.

Spildevandsslam, industrislam og kildesorteret organisk husholdningsaffald må, ifølge forslaget, ikke anvendes i organisk baserede gødningstyper, og energiafgrøder må ikke anvendes sammen med det organiske affald i biogasanlæg.

Generelle krav til indhold af tungmetaller og andre stoffer i CE – mærkede gødningsprodukter

Forslaget introducerer også EU-grænseværdier for en række tungmetaller og andre forurenninger i CE-mærkede gødningsprodukter og i de komponenter, der indgår i produkterne. Kommissionens foreslåede grænseværdier for de enkelte gødningsprodukter er baseret på indholdet af miljøfremmede stoffer

⁷ Det fremstår ikke i forslaget, hvorvidt medlemsstater i indførelsesperioden kan opretholde nationalt fastsatte grænseværdier, såfremt de er notificerede og godkendte af EU Kommissionen.

i typiske gødningsprodukter. Forordningens regler om tilpasning af reglerne angiver, at fremtidige ændringer skal være baseret på en risikovurdering af gødningsprodukternes effekt på menneskers, dyr eller planters sundhed, for sikkerheden eller for miljøet. I den gældende gødningsforordning findes ingen fælles krav til indhold af tungmetaller eller andre miljøfremmede stoffer. Danmark har, i lighed med flere andre medlemslande, nationale regler for maksimalt indhold af cadmium i uorganisk fosfatgødning. Den danske grænseværdi ligger på 110 mg cadmium / kg fosfor (P) svarende til ca. 48 mg cadmium / kg fosforpentoxid (P₂O₅).

Uorganisk fosfatgødning indeholder større eller mindre mængder af cadmium, der forurener jord, ferskvand og hav, og dermed også fødevarer, med negative konsekvenser for miljøet og menneskers sundhed. Forslaget indeholder derfor en gradvis stramning af grænseværdierne for cadmiumindholdet i CE-mærkede gødningsprodukter over en 12 årig periode.

Tid	Grænseværdi cadmium
Ved ikrafttræden	60 mg/kg P ₂ O ₅
3 år efter ikrafttræden	40 mg/kg P ₂ O ₅
12 år efter ikrafttræden	20 mg/kg P ₂ O ₅

Foruden cadmium foreslås der fastsat grænseværdier for CE-mærkede gødningsprodukter for en række andre tungmetaller og andre stoffer, der kan udgøre en risiko for miljø eller sundhed. Grænseværdierne varierer efter produkttypen.

	Cd	Cd	Cr (VI)	Hg	Ni	Pb	As	Biuret	Perchlorat
	mg/kg DM	mg/kg P ₂ O ₅	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM	mg/kg DM
Organisk gødning	1,5		2	1	50	120		12	
Organisk-mineralsk gødning	3	60	2	1	50	120			
Uorganisk gødning	3	60	2	2	120	150	60	12	50
Uorganisk mikronæringsstofgødning (pr. kg mikronæringsstof)	200			100	2000	600	1000		
Kalkningsmiddel	3		2	2	90	200	120		
Organisk jordforbedringsmiddel	3		2	1	50	120			
Uorganisk jordforbedringsmiddel	1,5		2	1	100	150			
Vækstmedium	3		2	1	100	150			
Agronomisk additiv									
Plant biostimulant	3		2			120			
Mikrobiel biostimulans til planter				1	50				
Ikkemikrobiel biostimulans til planter				1	50				
Uorganisk ikkemikrobiel biostimulans til planter				2	120		60		

Danske regler

Handelsgødning		≈ 48						
Affald, der anvendes som gødning i henhold til bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål (slambekendtgørelsen.)	0,8	≈ 44	100 (total)	0,8	30	120	25 (gælder kun for private havebrug)	

*) Tørstof (dry matter)

Foruden kravene der fremgår af tabellen, stilles der i forslaget endvidere krav til materialer, der indgår i CE-mærkede gødningsprodukter. Således må kompost og digestat (afgasset biomasse) ikke indeholde mere end 6 mg PAH per kg tørstof eller 5 g plastik, glas eller metal per kg tørstof. Der er ligeledes krav til opløseligheden i varmt vand og formaldehydindhold i polymerer i gødningsprodukter, og til omsætningshastigheden for organisk kulstof til CO₂ samt til økotoksikologisk testning af andre polymerer.

Krav til CE-mærkede agronomiske tilsætningsstoffer og andre CE-mærkede indholdsstoffer

Forslaget supplerer ligeledes Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) og stiller for agronomiske tilsætningsstoffer i gødningsprodukter (hæmmere, chelatdannere, kompleksdannere) og komponenter (jomfrueligt materiale, andet afgangningsprodukt og biprodukter fra fødevarerindustrien) skrappe krav til registrering under REACH, end denne forordning gør for andre stoffer, i mængder under 100 tons/år. Det sker ved, at der for alle stoffer *uanset mængde* stilles krav om registrering under REACH med de oplysninger om stoffernes farlighed, som REACH forordningen stiller til stoffer, der produceres i mængder op til 100 tons/år, og ved krav om udformning af kemikalie-sikkerhedsrapport, der dækker anvendelsen af det pågældende stof som gødning. For stoffer i mængder over 100 tons/år er informationskravene identiske med kravene under REACH.

Krav til CE-mærket gødning baseret på organisk affald

Forslaget stiller, foruden kravene til tungmetaller, også krav til mikrobiologiske parametre.

CE mærkning af biostimulanter til planter

Med forslaget inkluderes produkter, der er beregnet til at forbedre planters næringsstofudnyttelse, tolerance overfor abiotisk stress eller afgrødekvalitetsegenskaber, og de vil blive omfattet af harmoniseringen og vil skulle opfylde betingelserne i forordningen for at opnå CE-mærkning. Begrundelsen er, at de minder mere om gødningsprodukter end om plantebeskyttelsesmidler. Disse produkter kan begrænse mængden af anvendte gødninger og dermed mindske miljøbelastningen som følge af brug af gødninger. For yderligere at sikre en klar afgrænsning mellem Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009 anvendelsesområde og gødningsforordningen indeholder forslaget en ændring af pesticidforordningens definition i artikel 2, stk. 1, litra b. Herefter vil det fremgå af pesticidforordningen, at biostimulanter til planter ikke falder ind under denne forordnings anvendelsesområde. Der er i forslagets bilag II fremsat regler for CE-mærkning af biostimulanter, dels i form af en række sikkerheds- og kvalitetskrav til selve produktet, og dels en komponent-materialebeskrivelse.

Affald og animalske biprodukter

Med forslaget ønskes ligeledes en klarere sammenhæng til den eksisterende lovgivning om kontrol med animalske biprodukter, om håndtering af affald, og om anvendelse af affald til jordbrugsformål.

Forslaget indeholder en ændring af forordningen om animalske biprodukter, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009, som giver EU-Kommissionen mulighed for at fastlægge et slutpunkt i fremstillingskæden for organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler efter de procedurer, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009. Med slutpunkt

menes, at produktet ikke længere er omfattet af reglerne om animalske biprodukter, men i stedet kan anvendes som komponentmateriale i et CE-mærket gødningsprodukt, som indeholder animalske biprodukter.

Hvis en fremstillingsproces af et gødningsprodukt allerede begynder, inden et slutpunkt er nået, skal proceskravene både i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009 og i gødningsforordningen finde anvendelse kumulativt for CE-mærkede gødningsprodukter. Det betyder, at det strengeste krav anvendes, når begge forordninger regulerer det samme parameter.

I tilfælde af risici for folke- eller dyresundheden i forbindelse med CE-mærkede gødningsprodukter, der er afledt af animalske biprodukter, finder Kommissionen, at der bør kunne træffes beskyttelsesforanstaltninger i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002, således som det er tilfældet for andre kategorier af produkter, der er afledt af animalske biprodukter.

Hvis et eller flere af et CE-mærket gødningsprodukts komponentmaterialer falder ind under anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009, og ikke har nået slutpunktet i fremstillingskæden, vil det være misvisende at foreskrive CE-mærkning af produktet i henhold til gødningsforordningen, idet tilgængeliggørelsen på markedet af et sådant produkt fortsat er underlagt kravene i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1069/2009. Derfor finder Kommissionen, at sådanne produkter ikke bør være omfattet af gødningsforordningens anvendelsesområde.

Forslaget indeholder også en tilføjelse vedrørende affaldsfasens ophør og gødning. Et CE-mærket gødningsprodukt, der har gennemgået en nyttiggørelsesproces og opfylder kravene i den foreslåede forordning, anses for at opfylde betingelserne i artikel 6, stk. 1, i direktiv 2008/98/EF og anses derfor ikke længere for at være affald.

Sikkerhedsregler for ammoniumnitrat

For at sikre, at CE-mærkede ammoniumnitratgødninger med højt nitrogenindhold ikke frembyder nogen risiko for sikkerheden, og at sådanne gødninger ikke anvendes til andet formål end det, som de er beregnet til, for eksempel som sprængstof, er sådanne gødninger fortsat underlagt særlige krav vedrørende detonerbarhedsprøver og sporbarhed.

Sanktioner

Medlemsstaterne skal fastsætte regler om sanktioner ved overtrædelse af denne forordning. Sanktionerne skal være effektive, proportionale og afskrækkende.

Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen får med forslaget beføjelse til at ændre bilagene til forslaget (I til IV) ved delegerede retsakter (TEUF artikel 290). Bilagene til forslaget indeholder produktfunktionskategorier af CE-mærkede gødningsprodukter (bilag I), komponentmaterialekategorier (bilag II), mærkningskrav (bilag III), procedurer for vurdering af overensstemmelse (bilag IV) og en erklæring om EU-overensstemmelse (bilag V). Tilsvarende forslår Kommissionen anvendelse af gennemførelsesretsakter (TEUF artikel 291) på en række områder med anvendelse af både undersøgelsesprocedure og rådgivende procedure.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Miljøudvalg, der er ledende udvalg.

Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget søger at løse problemet med divergerende nationale reguleringsmæssige rammer om godkendelse af innovative gødningsprodukter baseret på organiske eller sekundære råvarer. Som beskrevet falder hovedparten af disse gødningsstyper i dag uden for den gældende gødningsforordnings anvendelsesområde og forbliver dermed ikke-harmoniserede. Mange medlemsstater har indført detaljerede nationale regler og standarder for disse ikke-harmoniserede gødninger med miljøkrav, der ikke gælder for EU-gødninger. Det har vist sig særdeles vanskeligt at sikre fri bevægelighed mellem medlemsstaterne gennem gensidig anerkendelse, hvilket gør det særdeles vanskeligt og økonomisk byrdefuldt for gødningsproducenter at ekspandere til flere markeder. Disse barrierer kan ikke fjernes ved hjælp af tiltag i de enkelte medlemsstater, men kræver indgriben på EU-niveau. Tiltag på EU-niveau kan sikre den fri bevægelighed for disse gødninger ved at fastsætte harmoniserede kriterier af høj kvalitet, både miljømæssigt og sikkerhedsmæssigt.

Forslagets anden målsætning er at forsøge at løse problemet med den cadmiumforurening af jord og fødevarer, der finder sted i forbindelse med anvendelse af gødning. Da de fleste af de gødninger, som giver anledning til bekymring (det vil sige uorganiske fosfatgødninger), allerede er harmoniserede, kan medlemsstaterne ikke alene opfylde denne målsætning. EU-grænseværdier kan til gengæld effektivt mindske indholdet af forurenende stoffer i harmoniserede gødninger til sikrere niveauer.

Da formålene med forslaget bedst kan håndteres via regulering på EU-niveau, vurderes det, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Gødningsloven

I medfør af gødningsloven (Lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 417 af 3. maj 2011.) er udstedt bekendtgørelse om gødning og jordforbedringsmidler (bekendtgørelse nr. 862 af 27. august 2008) samt bekendtgørelse om betaling for kontrol med gødning og jordforbedringsmidler (bekendtgørelse nr. 1156 af 7. december 2011).

Gældende dansk lovgivning skal ses i sammenhæng med den eksisterende gødningsforordning, som kun dækker uorganiske gødninger og indeholder tekniske bestemmelser om mærkning, typebetegnelse og mindsteindhold af næringsstoffer i gødning, krav til sikkerhed i forbindelse med ammoniumnitratgødninger og generelt krav til gødningers sundheds- og miljøpåvirkning.

Gødningsloven regulerer den nationale administration og kontrol af alle gødninger og jordforbedringsmidler (kalkningsmidler, tørveprodukter og kompost), voksemedier, komposteringspræparater og pødekulturer.

Miljøbeskyttelsesloven

Der er i medfør af miljøbeskyttelsesloven udstedt bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål⁸. Denne bekendtgørelse regulerer anvendelse af affald til jordbrugsformål, blandt andet organisk affald, spildevandsslam, spildevand mv., herunder til anvendelse i biogasanlæg eller til kompostering. Der er i denne bekendtgørelse angivet, at inden anvendelse i biogasanlæg eller til kompostering

⁸ Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 – ("slambekendtgørelsen").

eller til jordbrugsformål, skal grænseværdierne for en række tungmetaller og miljøfremmede stoffer være overholdt.

Herudover er der i slambekendtgørelsen også fastsat grænseværdier for cadmium på 9,8 mg/kg tørstof, for zink på 4.000 mg/kg tørstof og for kobber på 1.000 mg/kg tørstof. Der er ikke fastsat nogen grænseværdi for fysiske urenheder for de affaldstyper, der er omfattet af slambekendtgørelsen. Endvidere er der fastsat krav til LAS (linære alkylbensulfonater) på 1.300 mg/kg tørstof; til summen af PAH (polycykliske aromatiske kulbrinter) på 3 mg/kg tørstof; til NPE (nonylphenol) på 10 mg/kg tørstof og til DEHP (di(2-ethylhexylftalat) på 50 mg/kg tørstof.

Affaldsbekendtgørelsen⁹ omfatter bl.a. håndtering af affald, der ikke er reguleret af anden lovgivning og klassificering af affald mv. I denne bekendtgørelse er det angivet, at et stof eller en genstand, som opfylder en række kriterier, kan ophøre med at være affald (End of Waste kriterier). I forslaget til den nye gødningsforordning vil affaldstyper ophøre med at være affald, når de bliver CE-mærkede produkter.

Kemikalieloven

Med hjemmel i kemikalieloven¹⁰ er udstedt bekendtgørelse om indhold af cadmium i fosforholdig gødning¹¹. Anvendelsesområdet for bekendtgørelsen er handelsgødninger baseret på råfosfat med et totalt fosforindhold på 1 % eller derover udregnet på vægtbasis i foreliggende tilstand. I bekendtgørelsen fastsættes det maksimalt tilladte indhold af cadmium i fosforholdige handelsgødninger til 110 mg cadmium pr. kg fosfor svarende til ca. 48 mg cadmium/kg fosforpentoxid (P₂O₅).¹²

Supplerende nationale bestemmelser i henhold til biproduktforordningen

Efter forordningen om animalske biprodukter, artikel 32 kan medlemsstaterne vedtage eller opretholde nationale bestemmelser, der foreskriver supplerende betingelser eller restriktioner for anvendelsen af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold, forudsat at sådanne bestemmelser er begrundet ud fra hensynet til beskyttelsen af folke- og dyresundheden.

Danmark har tidligere benyttet sig af muligheden for at have supplerende nationale bestemmelser, og det har derfor i en periode fra 2006 til 2011 ikke været muligt at anvende organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler i landbruget. En af begrundelserne for at indføre strengere nationale bestemmelser i 2006 var at sikre mod spredning af sygdommen kogalskab (BSE). På baggrund af ændring af EU's forebyggende indsats samt kontrolforanstaltninger på BSE-området, er det besluttet at lempe de nationale bestemmelser og igen tillade brug af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold i dansk landbrug. Der findes dog stadig nationale restriktioner for anvendelsen af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold på dansk jord for at undgå spredning af andre smitsomme husdyrsygdomme. Dette gøres med bekendtgørelse nr. 302 af 14. april 2011 om anvendelse af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold.

⁹ Bekendtgørelse nr. 1309 af 18. december 2012 december 2012.

¹⁰ Lovbekendtgørelse nr. 849 af 24. juni 2014 ("Kemikalieloven").

¹¹ Bekendtgørelse nr. 223 af 5. april 1989.

¹² Danmark informerede i et brev EU-Kommissionen om de danske regler i 1989. Dette blev dog ikke godkendt af Kommissionen som en notifikation. Kommissionen har imidlertid ikke siden fulgt op på sagen.

Forslaget berører ikke Danmarks mulighed for at vedtage overstående supplerende nationale bestemmelser for animalske biprodukter, som ikke har fået fastlagt et slutpunkt, og dermed stadig vil være omfattet af reglerne om animalske biprodukter.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, herunder:

- Lov om gødning og jordforbedringsmidler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 417 af 3. maj 2011.
- Bekendtgørelse nr. 862 af 27. august 2008 om gødning og jordforbedringsmidler.
- Bekendtgørelse nr. 1156 af 7. december 2011 om betaling for kontrol med gødning og jordforbedringsmidler
- Bekendtgørelse nr. 302 af 14. april 2011 om anvendelse af organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold.
- Bekendtgørelse nr. 623 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål.
- Bekendtgørelse nr. 223 af 5. april 1989 om indhold af cadmium i fosforholdig gødning. Det vil især skulle præciseres, at bekendtgørelsen ikke omfatter CE-mærket handelsgødning.

Konsekvenser for EU's budget

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for EU's budget.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget kan have statsfinansielle konsekvenser, men der udestår en nærmere vurdering af forslagets konsekvenser. Der igangsættes et analysearbejde, hvor der ses nærmere på de statsfinansielle konsekvenser, herunder både kontrol set-up for CE-gødninger og de krav der stilles her til markedsovervågning mv., samt varetagelse af den fremtidige kontrol af ikke CE-mærkede gødninger.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det forventes, at ændringer på gødningsmarkedet som følge af den ny regulering kan have erhvervsøkonomiske konsekvenser for både aftagerne af gødning - dvs. landmændene – samt producenterne af gødning. Det vurderes således, at en øget konkurrence på gødningsmarkedet som følge af harmonisering af gødningsreguleringen i EU vil presse priserne på gødningsprodukter nedad. Omvendt må det forventes, at ændrede krav til gødningssammensætning (f.eks. krav til reduceret cadmium-indhold) kan være med til at presse priserne på gødning opad på grund af øgede produktionsomkostninger for producenterne. Det er ikke muligt på nuværende grundlag at foretage en nærmere kvantificering af de resulterende effekter af disse forhold.

Kommissionens forslag vil desuden potentielt skabe et marked for forskellige nye biobaserede gødninger, samt for biostimulanter, hvilket kan give mulighed for, at danske virksomheder kan producere og eksportere disse typer produkter. Det er dog på nuværende grundlag ikke muligt at foretage en kvantificering af det eksportpotentiale, som lovgivningen vil skabe.

Kommissionens forslag lægger op til, at agronomiske tilsætningsstoffer skal være registreret under REACH-forordningen med udvidede datakrav (ift. de generelt gældende krav), hvis stofferne anvendes i mængder på mindre end 10 tons om året. Generelt er gødningssektoren dog karakteriseret ved meget store volumener, så mange af de agronomiske tilsætningsstoffer formodentlig vil skulle bruges i relativt store mængder i EU, og vil i givet fald under alle omstændigheder skulle registreres i tonnager på mere end 10 tons om året. Det vurderes derfor umiddelbart, at kravet ikke vil medføre væsentlige meromkostninger for erhvervslivet.

Administrative konsekvenser

Overensstemmelsesvurderingen af et CE-mærket produkt er i forslaget til forordningen som udgangspunkt producentens forpligtelse. Når en producent CE-mærker et produkt, erklærer producenten på eget ansvar, at produktet er i overensstemmelse med alle lovkrav for CE-mærkning..

Handelsgødning, som udgør den største del af markedet, bliver som hovedregel ikke produceret i Danmark, og dermed bliver importørvirksomheder og landmænd, for den største del, ikke direkte belastet. Dette er ikke gældende for producenter af voksemidler og biostimulanter, som produceres i Danmark, og som eksporteres til andre medlemslande og til tredjelande.

Da der er tale om delvis harmonisering, skal ikke-CE-mærkede produkter stadig godkendes til det danske marked og kontrolleres. Langt hovedparten af gødningsprodukterne, som importeres i dag, er EF-mærkede og vil, hvis de overholder de nye indholdskrav, leve op til det nye regelgrundlag.

Der vil på EU-niveau blive registreret, hvilke overensstemmelsesvurderingsorganer der er godkendt af medlemsstaternes bemyndigede myndigheder.

Forslaget vil betyde en ændring i den danske administration. Det danske gødningsregister udgør sammen med leverandørregistret grundlaget for landmændenes indberetninger af kvælstofforbrug i gødningsregnskabet. Der er brug for at undersøge videre, hvordan man fortsat kan indhente alle relevante oplysninger til brug i landbrugserhvervets gødningsregnskaber.

Herudover skal Danmark på gødningsområdet have et markedsovervågningssystem iværksat.

Handelsgødningskontrollen koster i dag erhvervet (forhandlerne af gødning) omkring 3,6 mio. kr. om året. Kontrollen er for den største del af udgiften en kvalitetskontrol, mens den resterende del er et registreringsgebyr for at distribuere et produkt. Denne omkostning vil, afhængig af valg af administrativt set-up, potentielt kunne reduceres, eller helt bortfalde med den nye forordning, da CE-mærkningen af et produkt garanterer, at gødningsproduktet overholder kravene fastsat i forordningen.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget skønnes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, idet hele sigtet med den cirkulære økonomi er større genanvendelse og begrænsning i ressourceanvendelsen.

Beskyttelsesniveauet i Danmark og andre konsekvenser

Forslaget skønnes at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark, idet selve etableringen af fælles grænseværdier for CE-mærkede gødningsprodukter vil udgøre en væsentlig forbedring af beskyttelsesniveauet i forhold til i dag, hvor der ikke stilles nogen fælles krav til tungmetallindhold i gødning i EU. Særligt vurderes stramningen af kravet til indhold af cadmium fra tre år efter ikrafttræden at medføre en væsentlig forbedring af beskyttelsesniveauet for forbrugerne og for miljøet ved at begrænse ophobning af cadmium i dyrkningsjorden og afgrøderne.

Høring

Forslaget har været på høringsportalen, hvor der umiddelbart var en generel positiv modtagelse af Kommissionens forslag.

Generelt bemærker flere høringsparter dog, at forslaget er svært at gennemskue i detaljen, og flere steder er uklar i forhold til definitioner og indhold.

Landbrug & Fødevarer er enige i de overordnede formål, herunder fælles reguleringsramme, inklusion af gødninger baseret på organiske eller sekundære råvarer, samt fælles grænseværdi for cadmium i fosfatgødninger. Landbrug & Fødevarer støtter således harmonisering med henblik på fri handel på det indre marked. Landbrug & Fødevarer understreger dog samtidig, at det er et krav at gødningerne og især de nye gødningstyper, der er fremstillet af affaldsprodukter ikke indeholder stoffer der kan være skadelige for landbrugsjorden på kort eller lang sigt, at der er tillid hos forbrugerne til, at der ikke er sundhedsrisiko ved brug af de producerede afgrøder, og at deklarationen klart indeholder oplysninger om plantetilgængelige næringsstoffer.

Landbrug & Fødevarer foreslår, at der gennemføres en nærmere analyse af de foreslåede grænseværdier samt samspil med anden lovgivning. Det bør overvejes, at alle CE-mærkede gødningsprodukter kun er underlagt gødningslovgivning og f.eks. ikke regler for anvendelse af husdyrgødning og affald til jordbrugsformål. Landbrug & Fødevarer finder i den sammenhæng, at der ikke skal kunne gives CE-mærkning til produkter med dyrknings og anvendelsesrestriktioner. Landbrug & Fødevarer foreslår bl.a. i den sammenhæng, at den foreslåede grænse for synlig plast bliver på 0,25% fra forordningens ikrafttrædelse og ikke først efter 5 år. Derudover finder de, at krav til renhed skal gælde alle råvarer, der tilføres et biogasanlæg, således at der ikke er mulighed for at fortynde sig ud af problemet.

Landbrug & Fødevarer finder videre, at sammenhæng til nitratdirektivet er uklar, herunder især om anvendelse af CE-mærket gødning med indhold af husdyrgødning stadig tæller som husdyrgødning i forhold til nitratdirektivets krav om maks. 170 kg/ha. Hvis dette er tilfældet, vil det være en barriere for at anvende husdyrgødning som kvælstofkilde i CE-mærkede gødninger, og nitratdirektivet bør i givet fald ændres, så der indføres "end of manure" kriterier i lighed med "end-of-waste" kriterier.

Landbrug & Fødevarer bemærker, at oparbejdede affaldsråvarer som kaliumsulfat og askeprodukter ikke er nævnt, og de finder, at det bør være en mulighed, at de kan indgå. Ligeledes bør det være muligt at anvende fosfor, der er udvundet fra aske eller struvit mv. Derudover bemærker Landbrug & Fødevarer, at det ikke er tydeligt om f.eks. kaliumsulfat, som opstår som biprodukt ved biodieselfremstilling, kan indgå i en CE-gødning, hvilket de finder vil være en fordel. Tilsvarende finder de, at det er meget uklart, hvilke animalske biprodukter der kan anvendes i CE-mærkede gødninger.

Brancheforeningen for genanvendelse af organiske ressourcer til jordbrugsformål (BGORJ)

Foreningen støtter fuldt ud op om forslaget, herunder især inklusion af organiske gødningsprodukter, men har væsentlige ønsker om tilføjelser til bilagsdelen. Først og fremmest ønsker de at medtage spildevandsslam som inputmateriale, med henvisning til, at der her er væsentlige kilder til næringsstoffer.

BGORJ finder, at der skal stilles samme krav til uønskede stoffer uanset gødningstype, og finder i den sammenhæng, at 0,5 % plast i afgasset gylle er for højt, og at den lavere grænseværdi på 0,25 % bør introduceres fra start.

BGORJ påpeger de samme mangler ved forslaget som Landbrug & Fødevarer, herunder at der er brug for at præcisere brugen af animalske biprodukter i CE-mærkede gødninger, og at det skal være muligt at tilsætte animalske biprodukter, da der anvendes fosfor udvundet af forskellige former for aske eller struvit. Der er store fosforressourcer i aske fra biomasse, der anvendes til energiproduktion og kategori 1 kød- og benmel. Tilsvarende bemærker de, at oparbejdede affaldsråvarer som f.eks. kaliumsulfat og askeprodukter ikke er nævnt.

De finder, at det vil være en fordel, om disse biprodukter ved biodieselfremstilling kan indgå i en CE-gødning. BGORJ bakker op om forslag til harmoniserede cadmiumgrænser, dog under forudsætning af at det er muligt at fastholde de danske grænseværdier med henvisning til at de danske grænseværdier er opnåelige.

Afslutningsvis bemærker BGORJ, at Kommissionens forslag mangler anprisning af lavteknologiske løsninger, og at mere højteknologiske løsninger ikke er en forudsætning for recirkulation.

Dansk Affaldsforening mener, at det ikke er tvingende nødvendigt med fællesskabsregler for organiske gødninger, som følge af de forskellige jordbunds- og klimaforhold, hvor ikke mindst grundvandsudnyttelsen er meget forskellig. De finder ligeledes ikke, at der vil blive den store grænseoverskridende handel pga. den høje vægt pr. næringsenhed. På den baggrund bifalder Dansk Affaldsforening muligheden for fortsat handel med ikke CE-mærkede gødninger.

Dansk Affaldsforening mener, at grænseværdierne for uønskede stoffer skal være ens uanset gødnings-type for at sikre ens konkurrence mellem de uorganiske og organiske gødninger. Dansk Affaldsforening finder videre, at der bør fastsættes særskilte krav for plast, der er strengere end de 0,5 % synlige urenheder, der lægges op til i forslaget, da plast vil syne af meget på marken og udgøre en trussel for fugle og andre dyr. De foreslår, at man ser på tilsvarende tyske og svenske krav.

Dansk Affaldsforening finder, at det er problematisk, at der ikke må anvendes energiafgrøder sammen med organisk affald, da det er praksis at blande disse i biogasanlæg.

Brancheforeningen for Biogas anerkender nødvendigheden af fælles regler af hensyn til produkternes sikkerhed og effekt og for at sikre lige konkurrencevilkår og gennemskelighed i markedet. Foreningen finder dog samtidig, at der er behov for at præcisere, at Kommissionens forslag udelukkende vedrører CE-mærkede gødninger, men ikke national afsætning af organiske gødningsprodukter, herunder afgasset biomasse fra biogasanlæg. Tilsvarende mener foreningen, at det skal præciseres, at afgasset biomasse, hvor der indgår husholdningsaffald, vil kunne opnå CE-mærkning, ligesom spildevandsslam ikke automatisk bør være udelukket som råvare i biogasanlæg. Desuden bemærker foreningen, at det er helt afgørende, at multiple biomasser, som danske biogasanlæg er baseret på, også kan omfattes af CE-mærkningen, og dermed kan afsættes i EU.

Endelig foreslår Brancheforeningen for Biogas foreslår, at Miljø- og Fødevareministeriet inviterer til en nærmere drøftelse af forslagets indhold og konsekvenser med de involverede aktører, da der er tale om et meget kompliceret forslag.

DONG Energy er enig i, at der er behov for en harmonisering på området for CE-mærkede gødningsprodukter. DONG Energy ønsker dog, at det gøres klart, at såkaldte "rene" gødningsprodukter, det vil sige gødningsprodukter uden uønskede stoffer, kan blive CE-mærket uanset råvaregrundlaget. Dette ønske er begrundet i, at DONG Energy er i besiddelse af en teknologi (Renescience), hvor det er muligt at oparbejde ren ammoniak fra blandet affald via bioforgasning.

Dansk Vand- og spildevandsforening (DANVA) finder Kommissionens forslag særdeles positivt, idet de tilslutter sig principperne i den cirkulære økonomi. DANVA er især positive over for muligheden for at anvende struvit fra spildevandsslam i gødningsfremstilling med henvisning til at danske vandsekskaber som Aarhus Vand og Herning Vand er i det internationale førerfelt for så vidt angår udnyttelsen af struvit.

Danske Korn- og Foderstof- Im- og Eksportørers Fællesorganisation (DAKOFO) er tilhængere af en harmonisering af gødningsmarkedet, herunder at der sikres klare regler for CE-mærkning af gødningsstoffer, herunder kvalitets- og grænseværdikrav for råvaregrundlaget. DAKOFO tilslutter sig fælles grænseværdier for cadmium for uorganiske fosfatgødninger ligesom det er logisk med fælles grænseværdier for cadmium for gødningsstoffer af organisk oprindelse. DAKOFO ser dog en problemstilling i, at der i dele af den europæiske levnedsmiddelindustri ikke er en accept af anvendelse af organisk baserede gødningstyper, som f.eks. slam. Der vil derfor være hensigtsmæssigt at der samtidig inddrages en grad af accept for anvendelse af disse gødningstyper i blandt andet levnedsmiddelindustrien.

Københavns Universitet, Institut for Plante- og Miljøvidenskab finder, at Kommissionens forslag er det bedst mulige for at fremme udviklingen af en mere cirkulær økonomi, der inkluderer recirkulering af næringsstoffer i rest- og affaldsprodukter. Universitetet finder videre, at det er et stort fremskridt med fælles grænseværdier for cadmium. Universitetet finder dog samtidig, at det er beklageligt at forslaget kun inkluderer struvit og ikke affaldsstrømmen af spildevand og slam fra rensning af spildevand, da disse har et væsentligt indhold af næringsstoffer.

Dansk Industri (DI) og Affalds- og Ressourceindustrien (ARI) fremlægger hørings svar for både organiske inputmaterialer samt tørv og vækstmedier. DI og ARI finder det overordnet godt, at der udarbejdes end-of-waste kriterier for affaldsprodukter, der indgår i CE-mærkede gødninger men ser flere problematikker i forslaget. For det første, anser DI og ARI det som problematisk at det kun er kildesorteret organisk affald fra husholdninger der inkluderes i forordningen, idet de ikke mener, at der er analytisk belæg for, at kvaliteten er bedre end bioaffald fra erhverv. De er af den opfattelse, at det handler mere om et teknologivalg frem for inputmaterialets værdi. Hertil anbefaler DI og ARI, at der i forslaget skal opstilles kvalitative kvalitetskriterier frem for indsamlingskriterier/-procedurer. For det andet, skal det sikres, at der er samspil mellem nuværende danske regler, således at der ikke forekommer flere udgifter for erhvervslivet i form af analyseomkostninger. For det tredje, er DI og ARI enige med LF, at oparbejdede affaldsråvarer som kaliumsulfat og askeprodukter bør kunne indgå i CE godkendte gødninger. DI og ARI mener, at der mangler en forståelse for Tørv og vækstmedie erhvervets forhold. Dette er både i forhold til at produkter vil falde inden for flere forskellige komponentmateriale kategorier og at der sættes en grænseværdi for E-coli, da tørv og vækstmedier, som et naturligt produkt, indeholder bakterier, heraf uskadelige E-coli stammer.

Økologisk Landsforening (ØL), Dansk Naturfredningsforening (DN) og Det Økologiske Råd (DØR) er kontaktet efter høringsfristens udløb. ØL og DN har tilkendegivet ikke at have kommentarer til forslaget, på grund af manglende ressourcer. DØR har ikke responderet.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er endnu ikke et fuldt kendskab til andre medlemsstaters holdninger. Dog er der i Rådsarbejdsgruppe regi udtrykt en generel tilfredshed med forslagets overordnede formål blandt medlemsstaterne, med forbehold for at forslaget stadig er ved med at blive analyseret.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Forslaget bidrager til realiseringen af en cirkulær økonomi i EU og medfører, at gødningsprodukter, der ikke før havde adgang til det indre marked, nu frivilligt kan opnå adgang. Regeringen er derfor positiv overfor forslaget, da det kan resultere i en øget samhandel med innovative gødningstyper (blandt andet på grundlag af organisk affald), hvilket kan øge udbuddet af de typer gødninger, den enkelte landmand kan anvende. Det forventes ligeledes, at de harmoniserede krav til gødningsproduk-

ter, der sammen med et potentielt større incitament for at kunne afsætte innovative gødningsprodukter, kan skabe et større udbud på det indre marked og på sigt reducere afhængigheden af import af gødningsstoffer til fordel for det danske landbrugserhverv. Dette vil være i overensstemmelse med Kommissionens bioøkonomistrategi. Ligeledes vil øget genanvendelse af fosfor ligge i god forlængelse af affaldshåndteringsplanen "Danmark uden affald". Regeringen arbejder ligeledes for, at reglerne vedrørende CE-mærkning bør være enkle, kontrollerbare og omkostningseffektive, herunder at forslaget ikke får negative erhvervsøkonomiske konsekvenser, jf. regeringens byrdestop.

Regeringen arbejder generelt for fælles ensartede grænseværdier for CE-mærkede produkter for tungmetaller og krav til indholdet af miljøfremmede stoffer, herunder en gradvis stramning af grænseværdien for cadmium, idet der er behov for at sikre, at koncentrationen af tungmetaller i dyrkningsjorden ikke øges, således at indholdet af sundhedsskadelige tungmetaller i afgrøder og fødevarer ikke stiger. Således vil forslagens foreslåede grænseværdier forbedre sikkerhed for miljø og sundhed væsentligt i forhold til i dag, da der i dag kun findes få nationale grænseværdier, især for cadmium. Regeringen vil arbejde for, at de nuværende danske regler i en overgangsperiode kan fastholdes også for CE-mærkede produkter, indtil EU reglerne er strammere dvs. indtil kravene nedsættes til 40 mg cadmium per kg P_2O_5 efter 3 år.

Regeringen vil arbejde for, at der for de CE-mærkede organiske gødningsprodukter, hvor der stilles krav til indholdet af PAH, ligeledes stilles krav til indholdet af det miljøfremmede stof PCB (Polychlorerede Biphenyler), som bliver ophobet i visse fødevarer. Ligeledes arbejder regeringen for, at grænseværdien for indhold af synlige urenheder (glas, metal og plast) i kompost og digestat bliver væsentligt lavere end de foreslåede 5 g/kg tørstof, som vurderes at være uacceptabelt højt og som ikke er begrundet i forslaget. Regeringen vil ligeledes arbejde for, at spildevandsslam, industrislam og kilde-sorteret organisk affald kan anvendes i kompost samt til biogasanlæg på lige fod med det organiske affald i det omfang, det opfylder de samme krav som dette. De tre affaldsfraktioner rummer betydelige mængder fosfor, som med det nuværende forslag ikke vil kunne nyttiggøres optimalt. Regeringen arbejder desuden for, at det tillades at blande organisk affald med energiafgrøder til bioforgasning, som det allerede er praksis på danske anlæg, idet det optimerer udnyttelsen af anlæggets ressourcer.. Endelig arbejder regeringen for, at spildevandsslam og industrislam, der overholder kravene fastsat i direktiv 86/278 og de nuværende nationale krav til anvendelse til jordbrugsformål, kan anvendes som gødning.

Regeringen vil arbejde for, at det præciseres, at det generelt er producentens ansvar at sikre, at gødningsprodukter ikke udgør en risiko for sundhed og miljø, og at producenter og importører af agronomiske tilsætningsstoffer og komponenter specifikt skal følge REACH-forordningens krav herom.

Regeringen vil arbejde for, at der på sigt ikke skabes unødige barrierer for anvendelse af et gødningsprodukt, der er fremstillet baseret på husdyrgødning, herunder barrierer i form af rammer i nitratdirektivet. I det omfang, der eksisterer et marked for gødningsprodukter baseret på en videre forarbejdning af husdyrgødning, vurderes det at være en fordel at sikre, at der er tale om ensartede og stabile produkter, som er harmoniseret på tværs af medlemsstaterne og dermed større bedre mulighed for at eksportere sådanne gødningsformer.

Regeringen arbejder for en klar afgrænsning mellem pesticidforordningen og gødningsforordningen i forhold til biostimulanter til planter for at fremme en mere miljø- og klimavenlig produktion. Biostimulanter er en ny produktkategori, som kan fremme en mere miljø- og klimavenlig planteproduktion (herunder reduktion af lattergas). Disse produkter har der ikke tidligere været taget højde for i gød-

ningsforordningen eller andre steder, og regeringen arbejder derfor for harmoniserede godkendelsesprocedurer for at fremme et indre marked for denne type produkter.

Mikroorganismer er ikke omfattet af REACH-forordningen, og biostimulanter kan derfor ikke udelukkende risikovurderes i henhold til denne. Regeringen vil arbejde for, at de foreslåede kriterier for CE-mærkning bliver dækkende, så det bliver muligt at vurdere, at der ikke er en uacceptabel risiko for menneskers og dyrs sundhed og miljøet. Regeringen vil endvidere arbejde for, at alle relevante mikroorganismer fremgår af bilag II og kan indgå i CE-mærkede gødningsprodukter. Endelig vil regeringen arbejde for, at biostimulanter kun undersøges for relevante mikrobiologiske parametre for at undgå unødige økonomiske omkostninger for producenter, der ansøger om CE-mærkning af deres gødningsprodukt.

Regeringen arbejder for fælles EU - krav om anvendelse af nitrifikationshæmmere i gødningsprodukter for at mindske udledningen af kvælstof og klimagasser. Tilsætning af nitrifikationshæmmere kan være forbundet med en ekstraomkostning, hvorfor et krav om tilsætning af nitrifikationshæmmere bør indføres på EU-plan, og dermed gælde i hele EU.

Regeringen arbejder generelt for, at regulering af stor økonomisk eller politisk betydning fastlægges i den almindelige lovgivningsprocedure, og at medlemsstaterne har en stærk kontrol med Kommissionens udøvelse af beføjelser, samt at medlemsstaternes eksperter inddrages i det forberedende arbejde med gennemførelsesbestemmelser.

Regeringen lægger afgørende vægt på, at det fortsat sikres, at CE-mærkede ammoniumnitratgødninger med højt nitrogenindhold ikke frembyder nogen risiko for sikkerheden.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 15. april 2016.

Notatet er ligeledes fremsendt til Miljø- og Fødevarerudvalget.